

FLAGA

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

- **Flaga Wyspy Clippertona z 1917 roku**
- **240 lat flagi amerykańskiej**

Od Redakcji

W czternastym numerze biuletynu prezentujemy artykuły Romana Klimeša „Flaga Wyspy Clippertona z 1917 roku i Jerzego Wrony „240 lat flagi amerykańskiej”.

W trakcie poszukiwań materiałów do FLAŻKI znalazłem interesujący materiał o flagach językowych i heraldyce słowiańskiej. Informacje te dają duże pole do badań nie tylko weksylologicznych.

Cały czas zachęcamy do odwiedzania naszego profilu na Facebooku: <https://www.facebook.com/PolskieTowarzystwoWeksylologiczne/?fref=ts>

Zapraszamy do lektury bieżącego numeru.

In the 14th issue of the bulletin we present Roman Klimeš's article "Clipperton Island's Flag from 1917" and Jerzy Wrona's "American Flag's 240 years".

In the search for materials for FLAŻKA I came across an interesting article about language flags and Slovenian heraldry. This information creates a broad field for explorations, not only vexillological.

Once again, we encourage you to visit our Facebook profile: <https://www.facebook.com/PolskieTowarzystwoWeksylologiczne/?fref=ts>
We wish you a nice reading.

Krzysztof Jasieński

Flaga Clipperton DX Club (klub dalekosieżnych łączności radiowych) założonego w lipcu 1978 roku przez francuskich członków wyprawy francusko-szwajcarskiej na Wyspie Clippertona w dniach 20-27 marca 1978 r.

Na pierwszej stronie:
Flaga Wyspy Clippertona z 1917 roku.

FLAGA
Biuletyn Polskiego
Towarzystwa
Weksylologicznego
ISSN 1509-2429
Numer 14(38) -
lipiec - wrzesień 2017
Ukazuje się od
stycznia 1999 r.

Redaktor i wydawca
Krzysztof Jasieński
Tłumaczenie tekstów
Karolina Jasieńska

Adres redakcji
ul. Gromadzka 4/23
15-769 Białystok
tel. +48 606 404 672
fax +48 85 878 95 56
biuro@weksylogia.pl

Polskie Towarzystwo
Weksylologiczne
ul. Raclawicka 103
02-634 Warszawa
tel. +48 22 844 41 58

Zarząd Główny PTW
Krzysztof Jasieński
Prezes
Andrzej Bebtowski
Wiceprezes
Marek Kwiecień
Wiceprezes
Krzysztof Wyrzykowski
Sekretarz Generalny
Zbigniew Kordula
Skarbnik

Redakcja nie ponosi
odpowiedzialności za opinie
autorów zawarte w tekstach.
Wszelkie prawa zastrzeżone,
przedruk i kopiowanie
fragmentów lub całości
tylko za zgodą wydawcy.

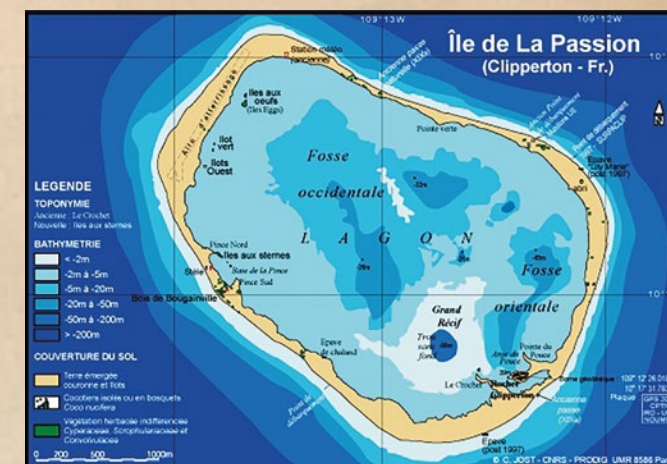
FLAGA WYSPI CLIPPERTONA Z 1917 ROKU

Wyspa Clippertona jest to koralowy atol leżący między 10°18' szerokości geograficznej północnej i 109°13' długości geograficznej zachodniej. Na północny-zachód od wysp Galapagos, a także około 2900 km od Kanału Panamskiego. Wyspa Clipperton ma powierzchnię 1,6 kilometrów kwadratowych i obecnie nie jest zamieszkała. Wyspa jest własnością Francji, jest to jej terytorium zależne. Najwyższym przedstawicielem jest Komisarz Republiki Francuskiej. Siedzibą Komisarza od 2 lutego 1979 roku, na podstawie dekretu ministerialnego, jest Paryż¹, przed tym siedzibą Komisarza była stolica Polinezji Francuskiej Papeete.² Chociaż w 1977 roku zaproponowano by przenieść siedzibę komisarza do Antyli Francuskich (zwanymi również Francuskimi Indiami Zachodnimi), ale zostało to tylko w planach. W 2007 roku wydano dekret o administracji wyspy.³ Obecnie przy uwzględnieniu 200-milowej strefy ekonomicznej jej powierzchnia wynosi około 320000 km².⁴

Położenie Wyspy Clippertona na Oceanie Spokojnym.

1 Journal Officiel de la Republique Française du 2 février 1979 strona 303. Décret n°79-90 du 24 janvier 1979 déterminant les juridictions de l'ordre judiciaire territorialement compétentes pour l'île de Clipperton.
2 Journal Officiel de la Republique Française du 16 juin 1936 strona 6338. Décret du 12 juin 1936 portant rattachement de l'île de Clipperton au gouvernement des établissements français de l'océanie.
3 Journal Officiel de la Republique Française n°45 du 22 février 2007 strona 3220 texte n° 2: LOI n° 2007-224 du 21 février 2007 portant dispositions statutaires et institutionnelles relatives à l'outre-mer.
4 Dr. Adolf Hanle (Herausgeber): Schlag nach ! Asien / Australien, Bibliographisches Institut Mannheim, Mannheim 1977, strona 83.

Mapa Wyspy Clippertona.

Dokładna mapa Wyspy Clippertona z 1897 roku.

Wyspa Clippertona.

Od 2007 roku administracja wyspy Clipperton nie znajduje się w rękach Wysokiego Komisarza, zamieszkałego w Paryżu, ale sprawuje ją minister do spraw terytoriów zamorskich. Wyspa Clipperton jest własnością Francji. (La propriété privée de l'Etat).⁵ Wyspa została nazwana imieniem żeglarza Johna Clippertona,⁶ który pływał na statku

5 Journal Officiel de la Republique Française du 20 mars 1986 strona 4745 portant classement de l'île de Clipperton dans le domaine public de l'Etat.
6 John Clipperton urodził się w Great Yarmouth w Norfolk w Anglii w 1676 roku w rodzinie marynarza. W dzieciństwie pływał po wszystkich morzach europejskich, dopłynął również do Indii Zachodnich i innych miejsc na świecie. Był pilotem na statku i żeglarzem, ale był także człowiekiem z wieloma wadami. Walczył przeciwko Hiszpanom. Zmarł w 1722 roku.

angielskiego nawigatora John Dampiera. W 1704 roku doszło do konfliktu między Clippertonem i Dampierem w Zatoce Nicoya i Clipperton wraz z innymi 21 marynarzy przejął władzę nad statkiem. Potem pływali po Pacyfiku jako piraci. Wyspa Clipperton stała się ich schronieniem.

Atol ma obwód 8 km i w środku lagunę, w której statki mogą znaleźć kryjówkę lub odpoczynek. Była ona wymieniona z nazwy jako jedna z wysp amerykańskiej ustawy o wyspach z guanem z 1856 roku (Guano Islands Act 1856).⁷ Ale Amerykanom nie udało się przejąć wyspy. Dnia 17 listopada 1858 roku Francja ogłosiła zajęcie wyspy. Amerykanie na tej wyspie przebywali tylko dwa lata. Francja starała się egzekwować swoje prawa własności, ale to Meksyk przejął wyspę pod swoją kontrolę. Meksyk zagwarantował też pozyskiwanie guana. Najpierw jednak postanowiono utworzyć garnizon wojskowy. W 1900 roku władze Meksyku wysłały na wyspę 7 żołnierzy z ich rodzinami (razem 40 osób). Z rozkazu prezydenta Meksyku Porfirio Díaza w 1906 roku zbudowana została latarnia morska. Zbudowali ją Brytyjczycy, którzy wydobywali guano. Wydobywanie ptasich odchodów na wyspie trwało w latach 1906-1917. Jego ekstrakcja była prowadzona przez brytyjską firmę Pacific Islands Company. W tym czasie firma brytyjska zatrudniała około 100 osób. Osadnicy i meksykański garnizon byli dostarczani na wyspę drogą morską z Meksyku. Po wybuchu pierwszej wojny światowej, wyspa została całkowicie zapomniana przez władze Meksyku.

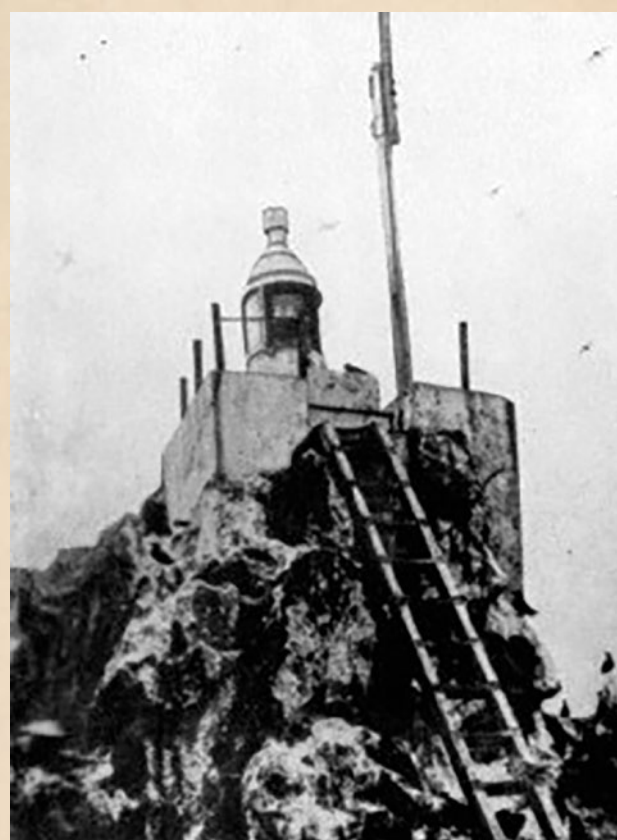

Znaczki Wyspy Clippertona z 1895 roku.

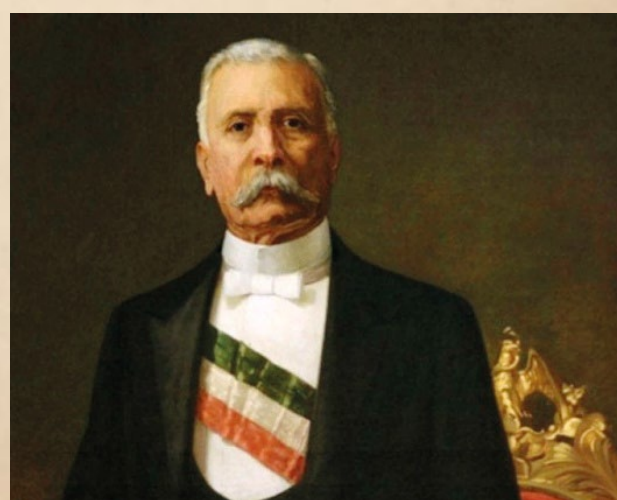
⁷ Guano Island Act (ustawa o guaninie na wyspach) została przyjęta przez Kongres Stanów Zjednoczonych dnia 16 sierpnia 1856 roku. To nadal aktualne prawo mówi, że: *Gdziekolwiek obywatel Stanów Zjednoczonych odkryje złoża guana na jakiegokolwiek wyspie, wysepce lub skale, niebędącej pod jurysdykcją obcego rządu, i w sposób pokojowy obejmie ją w posiadanie, i zamieszka na tej wyspie, wysepce bądź skale, w gestii Prezydenta pozostaje rozważenie przyłączenia [jej] do Stanów Zjednoczonych.* Jednocześnie zakłada się, że wyspa nie należy do terytorium innego kraju, wyspa nie jest zamieszkała przez obywateli innego państwa i że obywatel Stanów Zjednoczonych w pokojowych zamiarach i w pokojowy sposób wyspę weźmie na własność. Ponad 50 wysp i wyseppek zostało wzięte w amerykańskie władanie. Spośród tych wysp są dzisiaj pod administracją Stanów Zjednoczonych: Baker, Howland, Jarvis, Johnston Atoll, Kingman Reef i Midway. Wyspa Navassa jest obecnie przedmiotem dyskusji i negocjacji z Haiti. W 1971 Swan Islands, odkryte przez Krzysztofa Kolumba, zostały oddane dla Hondurasu. Prawo to służy przede wszystkim do rozszerzania strefy wpływów Stanów Zjednoczonych.

Francuski znaczek z 2011 roku –
– 1711 - odkrycie Wyspy Clippertona.

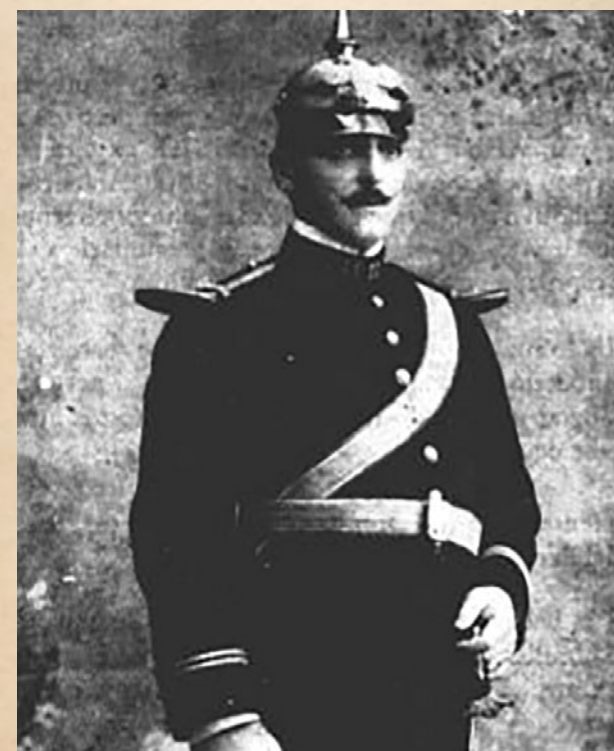

Latarnia morska na Wyspie Clippertona.

Porfirio Díaz – Prezydent Meksyku w latach
1876-1880 i 1884-1911.

Po rewolucji meksykańskiej w 1910 roku większość meksykańskiego garnizonu zmarła na szkorbutu. W 1916 roku gubernator wyspy meksykański kapitan Ramon Arnaud,⁸ próbował pomóc pozostałym przy życiu. Wraz z trzema mężczyznami, którzy przeżyli, zbudował tratwę i starał się dostać do obszaru, gdzie kursowały statki. Niestety, wszyscy utonęli.

Kapitan Ramon Arnaud

Na wyspie pozostały tylko cztery kobiety (w tym wdowa po kapitanie⁹) i 7 dzieci, a także, jedyny mężczyzna, administrator latarni ogromny murzyn Victoriano Alvarez. Ogłosił się królem wyspy i rozpoczął brutalne rządy. Kobiety gwałcił, a dwie w 1917 roku zamordował. Piekło skończyło się 17 lipca 1917 roku, kiedy to jedna z opiekunek dzieci kapitana Arnaud, Tirza Rendon, z pomocą Alicji Arnaud, zabiła sierierę latarnika.

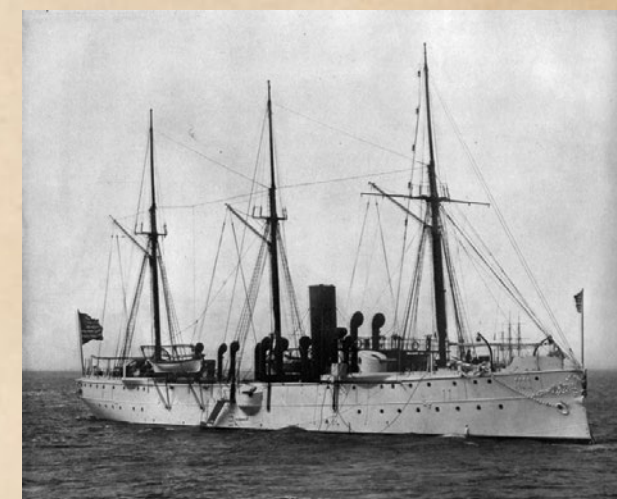
⁸ Kapitan Ramon Nonato d'Arnaud urodził się 31 sierpnia 1879 roku w Orizaba, prowincja Veracruz w Meksyku. Był oficerem armii meksykańskiej i ostatnim meksykańskim gubernatorem Wyspy Clippertona. Jego rodzice byli meksykanami pochodzenia francuskiego. Po ukończeniu szkoły podstawowej chciał się dostać do akademii wojskowej w Meksyku, ale nie został przyjęty. Jego przyjaciel był synem wpływowego generała Reyese, który postarał się o przyjęcie go jako sierżanta do 7. Pułku Ułanów. Niestety zdezertował. Został aresztowany i przesiedział pięć i pół miesiąca w więzieniu wojskowym w Tlatelolco. Został zdegradowany do stopnia szeregowego. Po trzech latach, przywrócono mu stopień sierżanta w uznaniu męstwa w wojnie z mayskimi Indianami. Prezydent Porfirio Diaz mianował go dowódcą garnizonu wojskowego na Wyspie Clippertona. Fakt, że mówił po angielsku, hiszpańsku i francusku miało wpływ na mianowanie go w 1906 roku gubernatorem Wyspy Clippertona. Utonął 5 października 1916 roku niedaleko tej wyspy.

⁹ Alicia Arnaud z d. Rovira urodziła się w 1888 roku w portowym mieście Veracruz. Córka Feliksa i Petry Gómez Rovira z Katalonii, którzy przybyli do Meksyku w połowie XIX wieku, wyszła za mąż na początku XX wieku za Ramona d'Arnaud, urzędnika pochodzenia francuskiego. Mieli 4 dzieci, 1 syna (Pedro Ramon) i 3 córki (Olga, Lidie i Alicie). Zmarła w 1923 roku.

Alicja Arnaud

Stany Zjednoczone w obawie, że Niemcy mogą wykorzystać Wyspę Clippertona jako swoją bazę morską, wysłały okręt USS Yorktown. Stwierdzono, że na wyspie Niemców nie ma. Dnia 18 lipca 1917 roku statek uratował kobiety i dzieci, którzy przeżyli gehennę.

USS Yorktown

Kobiety na Wyspie Clippertona. Stoją od lewej: Alicia Arnaud,
Altagracia Quiroz i Tirza Rendon.

Uratowane kobiety i dzieci.

Uratowane kobiety i dzieci. Z lewej siedzi Alicia Anaud

Uratowane dziecko z marynarzem amerykańskim.

Jedno z uratowanych dzieci.

Wyspa pozostawała kością niezgody między Francją i Meksykiem. Kwestia własności wyspy została rozwiązana w drodze arbitrażu przez włoskiego króla Wiktora Emanuela, który 28 stycznia 1931 roku wyspę przyznał Francji.¹⁰

Chociaż Meksyk protestował, że nie została uwzględniona doktryna Monroe'a,¹¹ wyspa została przekazana Francji w listopadzie 1932 roku. Formalnie stało się to, dopiero 26 stycznia 1935 roku, kiedy francuski porucznik Gauthier na statku „Jeanne d’Arc” ogłosił wyspę jako francuski majątek. Natomiast w dniu 12 czerwca 1936 roku, wyspa stała się administracyjnie częścią Francuskiej Oceanii.¹²

W 1942 roku Amerykanie założyli na wyspie stację pomocy lotniczej, a dwa lata później, także stację radiową i meteorologiczną. Ale to wszystko w 1945 roku zostało opuszczone.¹³ Od tego czasu wyspa jest niezamieszka, rezerwy fosforanowe wyczerpały się. Obecnie sporadycznie trafiają na wyspę rozbitkowie lub nieczęste i nieliczne ekspedycje naukowe.

Flaga

Chrystian Kretowicz¹⁴ w miejscowości San Felipe poznał osiemdziesięcioletniego Pablo Mendezę, który wcześniej był rybakim w Dolnej Kalifornii w Meksyku. Był jednym z tych, którzy w młodości na łodzi rybackiej odwiedzili wyspę Revillagigedo.¹⁵ Miał wyjątkową okazję zobaczyć, jak flaga meksykańska powiewa w bazie morskiej, która w tym czasie mieściła się na tej wyspie. W młodości zaś słyszał wiele opowieści o Wyspie Clippertona. Opowiadał mu o tym Pedro Ramon d’Arnaud, syna kapitana Ramona d’Arnauda, gubernatora wyspy Clipperton.¹⁶ I w ten sposób dowiedział się o fladze Wyspy Clippertona i poznał jej historię.

10 Sentence arbitrale au sujet du différend relatif a la souveraineté sur l’île de Clipperton Rome, le 28 janvier 1931. (Signé) VICTOR-EMMANUEL.

11 Doktryna Monro lub Doktryna Monroe – doktryna w polityce Stanów Zjednoczonych, autorstwa sekretarza stanu Johna Quincy’ego Adamsa, którą 2 grudnia 1823 przedstawił w dorocznym orędziu do Kongresu Prezydent U.S.A. James Monroe. Głosiła, iż kontynent amerykański nie może podlegać dalszej kolonizacji ani ekspansji politycznej ze strony Europy, w zamian zaś zapowiadała, że Stany Zjednoczone nie będą ingerowały w sprawy państw europejskich i ich kolonii. Doktryna ta stała fundamentem amerykańskiej polityki izolacjonizmu (hasło „Ameryka dla Amerykanów”).

12 Journal Officiel de la République Française du du 16 juin 1936 strona 6338. Décret du 12 juin 1936 portant rattachement de l’île de Clipperton au gouvernement des Etablissements français de l’océanie.

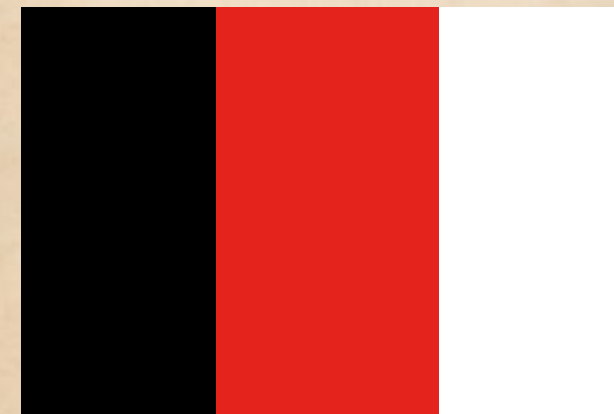
13 Pacific Islands Yearbook 1980-1981, Clipperton Island, strona 59.

14 Christian Kretowicz się urodził w 1941 roku w Polsce, przeżył powstanie warszawskie w roku 1944. Jako student odmówił przysięgać na wierność Paktowi Warszawskiemu i Związki Radzieckiemu. Był wydalony z Polski i odebrano mu polskie obywatelstwo. Otrzymał azyl polityczny w Stanach Zjednoczonych, tam dokonał studia z nauk politycznych i inżynierii. Karierę zrobił w przemyśle lotniczym. Jego wielkim hobby była historia, a w szczególności polskie flagi. Był przyjacielem Alfreda Znamierowskiego. Zmarł w 2012 roku w Kalifornii.

15 Archipelag Revillagigedo – grupa wysp na Oceanie Spokojnym (Pacyfik). Ok. 300 km na południowy zachód od Półwyspu Kalifornijskiego. Wyspy należą do Meksyku od 1861 roku, administracyjnie znajdują się w granicach stanu Colina. Revillagigedo słyną ze swojego unikatowego ekosystemu, porównywanego niekiedy do Galapagos. Występuje tu wiele endemicznych gatunków. Archipelag zajmuje Flag Report Nr. 12, Reuss, Katalonien, 01.10.1999, strona 5.

Syn kapitana Arnauda razem z podróżnikiem Jacques’em Cousteau.

Flaga Wyspy Clippertona z 1917 roku.

Flaga Wyspy Clippertona składała się z trzech pionowych pasów o jednakowej szerokości w kolorach: czarny (pas czołowy), czerwony (pas środkowy) i biały (pas zewnętrzny). Pomysłodawcą tej flagi był Victoriano Alvarez, samozwańczy król wyspy. Rozkazał kobietom, aby uszyły dla niego flagę. Czarny kolor symbolizował jego, czerwony – meksykańsko-indiańskie kobiety, biały - panią Arnaud. Flaga została zawieszona na „pałacu królewskim” Alvarza czyli w dolnej części latarni. Pisano również o tym, że pas biały w rzeczywistości był żółty. Różnica w opisie jest bardzo łatwa do wytłumaczenia. Na wyspie była ogromna wilgoć. Biały materiał stawał się więc szybko żółty. Możliwe jest również to, że flagę wykonano z już pożółkłego materiału. Nie można wykluczyć też teorii, że pasy mogły być poziome.¹⁷

Roman Klimeš

17 Flag Report Nr. 36, Reuss, Katalonien 22.03.2005, strona 22 i ilustracja numer 152.

SUMMARY

Clipperton’s island is a coral atoll on the Pacific Ocean around 2900 km from the Panama Canal. At the beginning of the XX century the island was inhabited in order to collect guano. Hard living conditions caused fatal diseases. The rest of the men died in the ocean looking for rescue. The last man standing on the island assumed self-appointed and brutal power between women and children, which led to even more severe conditions. Moreover, he was the author of the flag described in the article.

240 LAT FLAGI AMERYKAŃSKIEJ

W tym roku mija 240 lat od powstania flagi Stanów Zjednoczonych Ameryki, najbardziej znanej flagi państwowej na świecie. Flaga amerykańska, nazywana Stars and Stripes (Gwiazdy i Pasy), a także Old Glory (Dawna Chwała) lub po prostu The Flags, oficjalnie powstała 14 czerwca 1777 r., po zatwierdzeniu przez Kongres Kontynentalny. Flaga ta posiadała 13 czerwono-białych pasów i 13 białych gwiazd w niebieskim kantonie. Obecna flaga USA, z trzynastoma pasami i pięćdziesięcioma gwiazdami ułożonymi w dziewięciu poziomych rzędach (przebiegnie po 6 i 5 gwiazd), jest jej 27 wersją, obowiązującą od 4 lipca 1960 r. Flaga ta jest najdłużej używaną flagą Stanów Zjednoczonych. Poprzednia najdłuższa, 48-gwiazdkowa wersja flagi, powiewała w latach 1912-1959.

Obecna flaga USA.

Z tej okazji, poniżej zaprezentowano wybrane fragmenty – uproszczone lub przytoczone prawie dosłownie - dotyczące flagi i herbu Stanów Zjednoczonych, zaczerpnięte z interesującej (choć wydanej tylko w nakładzie 100 egzemplarzy) książki prof. dr hab. Jolanty Daszyńskiej pt. „Narodziny tradycji. Symbole amerykańskiej demokracji”¹⁸.

18 J. A. Daszyńska, Narodziny tradycji. Symbole amerykańskiej demokracji, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2010.

Gwiazdy i Pasy

Jesienią 1775 r. ustalono, że kolory biały i czerwony to tzw. kolory kontynentalne. Stało się to za sprawą pułkownika Josepha Reeda, który pragnął, aby dowódcy amerykańskich okrętów mogli łatwo odróżnić swą flotę od floty brytyjskiej.

Datę 1 stycznia 1776 r. oficjalnie przyjęto jako pierwszy dzień funkcjonowania Armii Kontynentalnej. Już następnego dnia użyto flag z czerwonymi i białymi pasami równej szerokości, co symbolizowało walczące o wolność amerykańskie kolonie. W jej lewym górnym rogu widniał symbol przywiązania do metropolii – angielski Union Jack. Flagę tę często nazywa się Grand Union Flag lub Continental Flag. Naprzemienne kolory biały i czerwony – powtarzane przez cały czas wojny, aż do dziś – symbolizują związek 13 kolonii. Brytyjska flaga - która od czasu ogłoszenia Deklaracji Niepodległości (4 VII 1776) przestała być stosowana - oznaczała lojalność kolonistów wobec króla Jerzego II. W początkowym okresie wojny uważano bowiem, że król angielski jest sprzymierzeńcem wolności kolonii i często myślano o suwerenności bez oderwania się od Wielkiej Brytanii.

W dniu 14 czerwca 1777 r. członkowie II Kongresu Kontynentalnego wydali rezolucję ustalającą wzór amerykańskiej flagi. Ponieważ o wolność (kolor biały) walczyły 13 kolonii, na fladze ułożono 13 pasów – na przemian czerwonych i białych. Pasów czerwonych było siedem, a białych – sześć, co symbolicznie podkreślało znaczenie walki o niepodległość. Dodatkowo symbolem każdego stanu została pięcioramienna biała gwiazda. Jako że rezolucja Kongresu ustalająca wzór flagi nie była precyzyjna, niekiedy gwiazdy tworzyły koło – symbol nierozzerwalności. Na ogół jednak gwiazdy były umieszczane w poziomych rzędach i zawsze znajdowały się w lewym górnym rogu flagi, na niebieskim polu.

Flaga USA z 13 gwiazdami.

Dla upamiętnienia 14 czerwca 1777 r. każdego roku dzień 14 czerwca obchodzony jest w Stanach Zjednoczonych jako Dzień Flagi (Flag Day).

W lutym 1778 r. po raz pierwszy oddano honory amerykańskiej fladze, co miało dużą polityczną wymowę. Dowódca francuskiego statku napotkawszy jednostkę „Ranger” oznaczoną amerykańską flagą (banderą) oddał jej salut złożony z 13 wystrzałów. Symboliczną oprawę miało też zakończenie wojny o niepodległość. Kiedy gen. Charles Cornwallis 18 października 1781 r. pod Yorktown

(Wirginia) poddał się gen. Jerzemu Waszyngtonowi, ściągnięto z masztu flagę brytyjską, a na jej miejsce – pośród wiwatów i salutów – wciągnięto Stars and Stripes.

Symbolika kolorystyki amerykańskiej flagi przetrwała wieki. Kolor biały oznacza czystość, co należy odnieść do czystości zasad nowo powstającego państwa. Kolor czerwony symbolizował walkę z bronią w ręku, a niebieski – spokój i trwałość.

Początkowo ustalono, że każdemu z trzynastu stanów odpowiada jedna gwiazda i jeden pas. Pojawił się problem, kiedy do stanów założycielskich zaczęły dołączać nowe. Gdy do Unii weszły stany Vermont (1791) i Kentucky (1792) flaga z 1795 r. (obowiązująca do 1818 r.) miała więc 15 pasów i 15 gwiazd. Okazało się wkrótce, że dodawanie na fladze nowych pasów odbiłyby się na jej rozmiarach, zaś zmniejszenie szerokości pasów niekorzystnie wpłynęłoby na jej wygląd plastyczny. Ustawa uchwalona przez Kongres w 1818 r., zezwalała na 13 pasów, na przemian czerwonych i białych, symbolizujących 13 stanów założycielskich. Jednak każdy nowo przyłączony stan miał otrzymywać jedną gwiazdę, dodawaną do już istniejących w kantonie. W latach późniejszych ustalono, że w zależności od sytuacji, sposób rozmieszczenia gwiazd miał być regulowany decyzjami prezydentów.

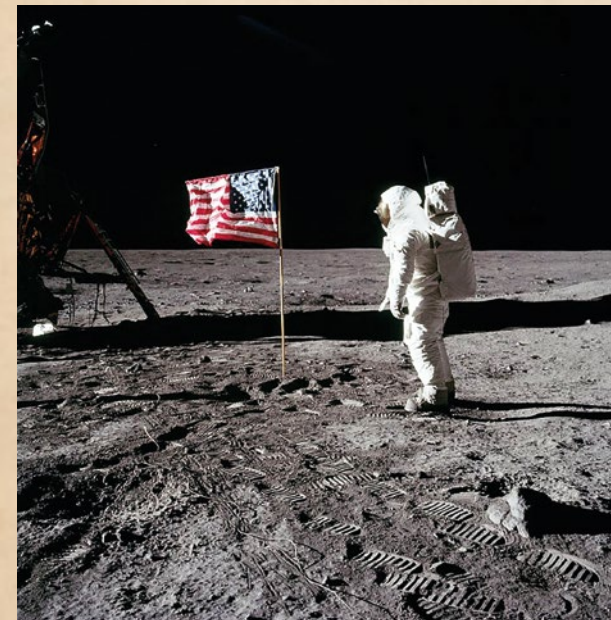

Flaga USA z 15 gwiazdami.

Według legendy pierwszy egzemplarz amerykańskiej flagi wykonała szwaczka Betsy (Elizabeth) Ross. To do jej zakładu w Filadelfii w grudniu 1776 r. miał przyjść George Waszyngton, Robert Morris i pułkownik George Ross (Betsy była wdową po bratanku pułkownika Rossa) z prośbą o uszycie flagi. Wręczyli jej wzór i - aprobując sugestie pani Ross - zdecydowali, że gwiazdy będą pięcio - a nie sześcioramienne. Autorem tego podania był William J. Canby – wnuk Betsy Ross. Opowiedział je w 1879 r. na forum Towarzystwa Historycznego w Pensylwanii. Według amerykańskich historyków, nie ma ono potwierdzenia w rzeczywistości, ale istnieje nadal jako piękna legenda, zarówno w amerykańskiej tradycji ustnej, jak i w malarstwie.

„Narodziny nowej chwały” (1917) obraz Edwarda Percy’go Morana. Betsy Rosse prezentuje Generalowi Jerzemu Waszyngtonowi pierwszą flagę Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Astronauta Buzz Aldrin salutuje pierwszej amerykańskiej fladze umieszczonej na Księżycu 21 lipca 1969 r. przez załogę Apollo 11.

Orzeł i Wielka Pieczęć

Godłem narodowym Stanów Zjednoczonych stał się orzeł (The Eagle). Jego wizerunek znajduje się na Wielkiej Pieczęci (The Great Seal), która pełni funkcję herbu Stanów Zjednoczonych. Orzeł, jako główny motyw, pojawił się na Wielkiej Pieczęci postanowieniem Kongresu z 1782 r. W głównych zarysach jego rysunek odpowiadał widniejącemu na współczesnej pieczęci, choć pierwotnie orzeł był mniej wyrazisty.

Można dodać, że ornitologicznie jest to bielik amerykański (*Haliaeetus leucocephalus*). Nazywany jest też orłem fomisgnatem lub orlikiem białogłowym, a należy do rodziny jastrzębiowatych. Występuje w całej Ameryce Północnej, jest dość pospolity na skraju lasów otaczających Wielkie Jeziora Amerykańskie, których rybami się głównie żywi. Intensywnie poluje także na ptactwo wodne.

Prace nad opracowaniem pieczęci rozpoczął komitet wyznaczony 4 lipca 1776 r. przez II Kongres Kontynentalny. W skład komitetu weszli Benjamin Franklin, Thomas

Jefferson i John Adams, czyli te same osoby, które przygotowały Deklarację Niepodległości. W sierpniu 1776 r. przedstawiono propozycję z dość dziwną mieszanką różnorodnych symboli (mitologicznych, biblijnych i wojskowych oraz zwierząt, m.in. gołębia i orła). Całość nie była wyrazista i praca została odrzucona. Dopiero projekt przygotowany przez trzecią komisję (powołaną w 1782 r., której filarem był heraldyk William Barton) został zaakceptowany przez Kongres w dniu 20 czerwca 1782 r. Tak więc na rok przed zakończeniem wojny o niepodległość Stany Zjednoczone posiadały już swój herb. Uznano, że najodpowiedniejszym symbolem dla rodzącego się demokratycznego państwa i narodu będzie orzeł. Miał on strzec nowego państwa, budzić dlań respekt, szacunek i uznanie. Nie posłuchano rad sędziwego Benjamina Franklina, który uważał, że ten orzeł to „ptak niemoralny” i zachowuje się jak rozbójnik (m.in. napada na mniejsze ptaki). Franklin proponował by za symbol narodu amerykańskiego uznać dzikiego indyka,¹⁹ bowiem ten właśnie ptak uratował pierwszych na ziemi amerykańskiej osadników przed głodem.

Nad głową herbowego orła amerykańskiego (widniejącego na awersie Wielkiej Pieczęci) znajduje się zwieńczenie przedstawiające 13 białych gwiazd na tle błękitu nieba, otoczonego przez złociste promienie słońca, a te z kolei przez biel chmur. Słońce świecące nad Ameryką oznacza pomyślną przyszłość, sukces, radość. Trzyście gwiazd oczywiście symbolizuje 13 założycielskich stanów, a kolor biały podkreśla czystość ich zasad politycznych. Chmury, słońce i gwiazdy są analogią dla Wszechświata i odzwierciedlają miejsce Stanów Zjednoczonych we współczesnym świecie. Niebieski kolor, na którym umieszczono gwiazdy doskonale je uwidacznia, a ponadto oznacza spokój, sprawiedliwość, wytrwałość, czujność. Tarcza z pionowymi biało-czerwonymi pasami na piersi orła symbolizuje trzyście stanów walczących o niepodległość. Cała tarcza – wraz z poziomym pasem niebieskim – nawiązuje do kolorystyki i wyglądu flagi. Zielona gałązka oliwna – z trzynastoma liśćmi i tyłoma też owocami – podkreśla nadzieję na osiągnięcie pokoju. Srebrne, metaliczne strzały przypominają o niebezpieczeństwach wojny. Połączenie tych symboli należy odczytywać jako pragnienie utrzymania pokoju, ale i zdecydowaną walkę o jego utrzymanie. Orzeł z trzynastoma piórami w każdym skrzydle (w tonacji brązowej) trzyma w dziobie wstęgę z trzynastoliterowym łacińskim napisem E PLURIBUS UNUM, co tłumaczone jest następująco: „Złączeni w jedno”, „Z wielu jedność”, „Z wielu jeden (jedno)”, „Jedno uczynione z wielu”. Głowa orła zwrócona jest w stronę szponu trzymającego gałązkę oliwną, co ma sugerować, że nowe państwo przedkłada pokój nad wojnę.

¹⁹ Indyk stał się też jednym z symboli amerykańskich. W Dzień dziękczynienia (Thanksgiving Day), obchodzonym w czwartę piątkę listopada, tradycyjnie w Stanach Zjednoczonych spożywa się pierzacz indyka. Upamiętnia to podziękowanie kolonistów Nowej Anglii przekazane Indianom, którzy pomogli im przeżyć pierwszą zimę na amerykańskiej ziemi.

Wielka Pieczęć – rewers.

Wizerunek awersu Wielkiej Pieczęci kilkakrotnie – choć nieznacznie - modyfikowano. Przykładowo, pierwotna wstęga z łacińskim napisem była bardziej rozciągnięta i mniej pofalowana niż obecna. Orzeł miał wysmukłą szyję, współcześnie ten ptak jest krępej budowy, a jego skrzydła mają drapieżniejszy charakter. Także szpony, kiedyś pozbawione prawie piór, w dzisiejszej wersji, wydają się silniejsze i bardziej umięśnione. Lekkiej kosmetyce poddano też strzały, przede wszystkim je skrócono.

Jerzy Wrona

SUMMARY

This year marks the 240th anniversary of the creation of the United States' flag, the most well-known national flag in the world. The American flag, named Stars and Stripes as well as Old Glory or simply The Flags, was officially assembled on 14th June 1777, after being approved by the Continental Congress. The flag was consisting of 13 red and white stripes and 13 white stars on a blue canton. The current USA's flag, with thirteen stripes and fifty stars placed in nine horizontal rows (alternatively with 6 and 5 stars), is the 27th version, in use as of the 4th July 1960. This is the longest used United States' flag. The previous longest, 48-starred, waved from 1912-1959.

Godło USA.

Wielka Pieczęć – awers.

FLAZIKA

CIEKAWOSTKI WEKSYLOLOGICZNE

„SŁOWIAŃSKA HERALDYKA” i „FLAGI JĘZYKOWE”

Autorem tej pracy z 1981 roku jest Witalij Vetash rosyjski astrolog – obserwator i nauczyciel, astrolog – filozof natury, synestetyk (badacz równoczesnego postrzegania barwy i dźwięku), astro-etnolog, autor astrologicznych obrazów, astro-heraldyki i flag językowych. Ponieważ na początku lat osiemdziesiąt XX w. weksylologia była mało znaną nauką więc możemy wybaczyć autorowi, że nazwał swoją pracę tylko „Słowiańska heraldyka”, a nie na przykład „Słowiańska heraldyka i weksylologia”.

A teraz zadanie dla heraldyka i weksyloga: *Co autor miał na myśli umieszczając w swojej pracy herby, godła i flagi z różnych epok oraz ile można tu znaleźć błędów heraldycznych i weksylogicznych.* Odpowiedzi prosimy nadsyłać na adres: biuro@weksylologia.pl. Najciekawsze odpowiedzi nagrodzimy upominkami oczywiście weksylogicznymi.

Kolejną pracą, wykonaną również w tym samym roku, są „Flagi fantazji” (Флаги фантазии), ale nazwane „United flags of fantasy”.

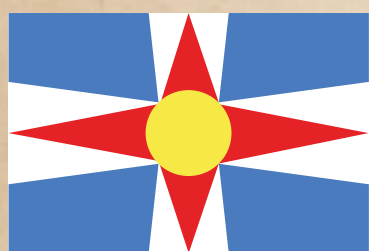

W centrum znajduje się w trzech rzędach dziewięć większych flag reprezentujących główne rodziny językowe świata. Od lewej: indoeuropejska, uralaska, altajaska, afroazjatycka, drawidyjska, chińsko-tybetańska, bantu, austronezyjska i austroazjatycka. W lewej i prawej skrajnych kolumnach znajdują się flagi językowe rodziny indoeuropejskiej i kilku innych języków. W lewej kolumnie: kaukaskie, romańskie, celtyckie, germańskie, bałtyckie, słowiańskie i nowo-słowiańskie. W prawej kolumnie: koreańskie, japońskie, irańskie, ormiańskie, albańskie i greckie.

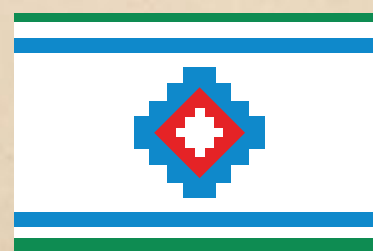
Pozostałe mniejsze flagi powstały z połączenia języków na całym świecie według zasady ich powiązania historycznego i językowego oraz jedności regionalnej tak jak przedstawiało się to na początku lat osiemdziesiątych XX w.

Poniżej rysunki poszczególnych rodzin i grup językowych oraz ich przynależność. W nawiasach podano główne narodowości lub regiony o tej samej przynależności językowej.

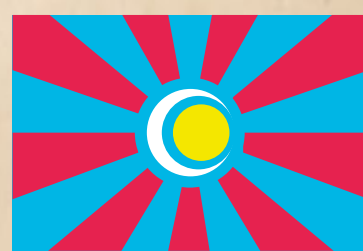
Flagi dziesięciu głównych rodzin językowych świata.

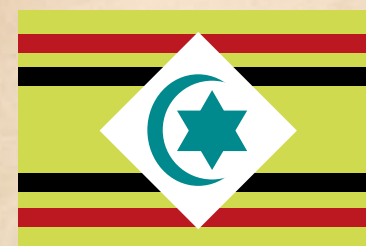
Indoeuropejska
(Europa, Słowianie, indo-aryjczycy)

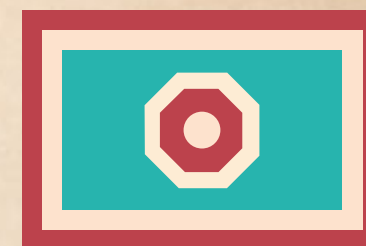
Uralaska
(Ugrofinowie, Węgrzy, Chantowie i inni)

Altajaska
(Turcy, Tatarzy, Kazachowie, Mongołowie)

Afro-azjatycka
(Arabowie, Żydzi, Etiopczycy)

Drawidyjska
(południowe Indie, Cejlon)

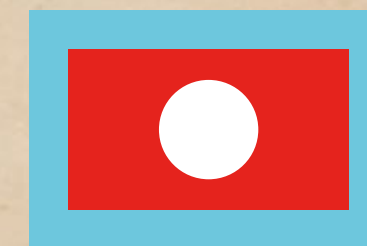
Chińsko-tybetańska
(Chiny, Tybet, Birma)

Bantu
(Afryka Centralna, Kongo)

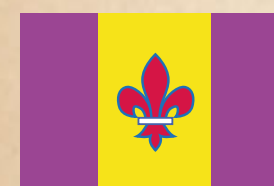

Austronezyjska
(Indonezja, Madagaskar)

Austroazjatycka
(Indochiny, Wietnam)

Flagi z rodziny indoeuropejskiej

Romańska
(Włosi, Hiszpanie, Francuzi)

Celtycka
(Irlandczycy, Bretończycy)

Germańska
(Niemcy, Anglosasi, Skandynawowie)

Bałtycka
(Łotysze, Litwini)

Słowiańska
(Rosjanie, Polacy, Bułgarzy i inni)

Ormiańska
(Ormianie)

Albańska
(Albańczycy)

Grecka
(Grecy)

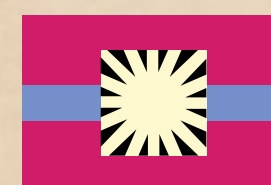

Irańska
(Persowie, Afgańczycy)

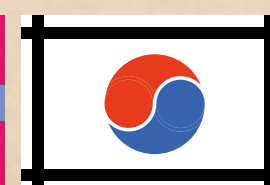

Indo-aryjska
(Indo-aryjanie)

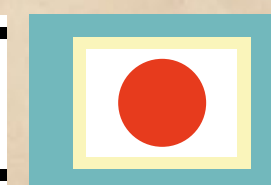
i niektóre inne rodziny

Kaukaska

Koreańska

Japońska

Flagi zjednoczonych państw według narodo- regionalnych związków.

Skandynawia (Skandynawia bez Finlandii) Zjednoczona Holandia (Holanda + Południowa Belgia) Wielkie Niemcy (NRD, RFN + Austria) Wschodni Słowianie (Czechosłowacja + Polska) Sowieccy Słowianie (Ukraina, Białoruś, centralna Rosja)

Południowi Słowianie (Jugosławia + Bułgaria) Numidia (Algieria + Tunezja + Zachodnia Libia) Asyria (Syria + Jordania + Liban) Babilonia (Irak + Kuwejt) Zjednoczony Oman (Oman + Katar + Emiraty Arabskie)

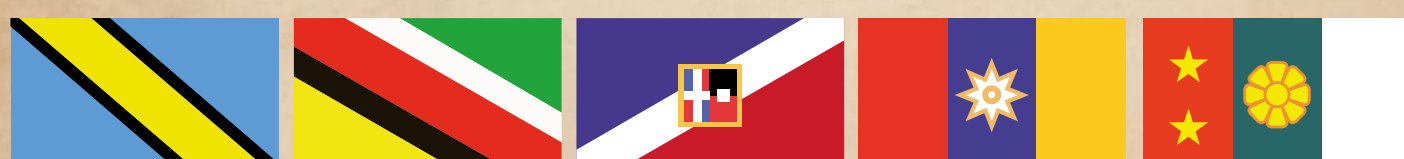
Zjednoczony Jemen (Jemen Północny + Jemen Południowy) Wielki Egipt (Egipt + Wschodnia Libia + Północny Sudan) Mauruzja (Maroko + Mauretania + Sahara Zachodnia) Libreona (Liberia + Sierra Leone + Wyb. Kości Śl.) Federacja Mali (Mali + Senegal + Gwinea)

Federacja Ghany (Ghana + Górna Wolta + Togo) Unia Nigeryjska (Nigeria + Niger + Benin) Sudanga (Sudan Południowy + Północna Uganda) Wspólnota Konga (Zair + Kongo + Gabon) Zambezia (Zambia + Zimbabwe + Malawi)

Angola (Angola + Namibia Północna) Mozambik (Mozambik) Związek Afryki Centr. (Czad + Kamerun + Republika Środkowoafry.) Związek Tanzański (Tanzania + Burundi + Rwanda) Buszmenia (Botswana + Południowa Namibia)

Wschodnie Antyle (Barbados + sąsiednie wyspy) Zjednoczona Gujana (Gujana + Surinam + Gujana Francuska) Haitana (Haiti + Dominikana) Wielka Kolumbia (Kolumbia + Ekwador + Wenezuela) Peruwia (Peru + Boliwia)

Tybetia (Tybet) Indochiny (Wietnam + Laos + Kambodża) Związek Ameryki Śr. (wszystkie kraje Ameryki Środkowej) La Plata (Argentyna + Chile + Urugwaj + Paragwaj)

Powyższe flagi stanowią niesamowite pole badawcze dla każdego weksylologa, geograf, historyka, jak i językoznawcy. Aby zachęcić Państwa do przeprowadzenia badań nad tą pracą podaję kilka moich spostrzeżeń. Po co zmieniać flagę albańską w grupie językowej indoeuropejskiej skoro występują tam sami Albańczycy, to samo z Japończykami. Pod flagą rodziny austroazjatyckiej wymieniono Indochiny i Wietnam, a przecież Wietnam jest częścią Indochin. Wśród flag zjednoczonych państw znajduje się Tybetia, a w nawiasie napisano Tybet i „dziwna” flaga, a przecież Tybet to Tybet i ma własną najbardziej charakterystyczną na świecie flagę.

Więcej informacji o tych pracach jak i ich autorze można znaleźć na stronach: <http://www.bik-rif.ru/index.php?vm=24.view.88>, <http://www.astrokot.kiev.ua/biografia/v/vetash.htm> i <http://www.astrolingua.ru/LINGRAF/linflagen.htm>.

Zapraszam do nadsyłania swoich rozważań na temat tej pracy na adres: biuro@weksylogia.pl. Najciekawsze zamieścimy w biuletynie.

Napojowe spojrzenie na flagę amerykańską

W nawiązaniu do artykułu o fladze amerykańskiej prezentujemy konsumenckie podejście do flagi amerykańskiej.

Coca-Cola flag

A jak Coca-Cola to i Pepsi flag

I oczywiście w tym zestawieniu nie może zabraknąć Beer flag. (zdj. Pinterest.com)

